

Сарајево, 15.11.2021. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 08.11.2021. - 12.11.2021.**

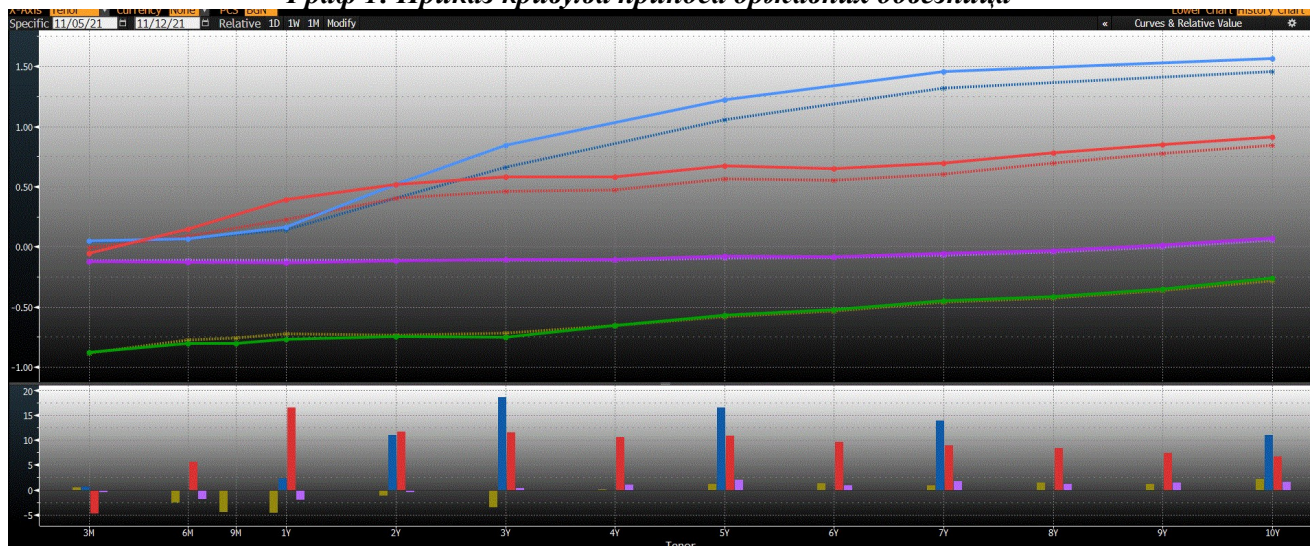
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	5.11.21 - 12.11.21				5.11.21 - 12.11.21				5.11.21 - 12.11.21				5.11.21 - 12.11.21			
2 године	-0,73	-	-0,74	↓	0,40	-	0,51	↑	0,41	-	0,53	↑	-0,11	-	-0,11	→
5 година	-0,58	-	-0,57	↑	1,06	-	1,22	↑	0,57	-	0,67	↑	-0,09	-	-0,06	↑
10 година	-0,28	-	-0,26	↑	1,45	-	1,56	↑	0,85	-	0,91	↑	0,06	-	0,08	↑

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	5.11.21	-	12.11.21
3 мјесеца	-0,840	-	-0,863
6 мјесеца	-0,778	-	-0,804
1 година	-0,705	-	-0,756

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 12.11.2021. године (пуне линије) и 05.11.2021. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница еврозоне су током прошле седмице биљежили волатилна кретања. На седмичном нивоу приноси сигурнијих обвезница краћег доспијећа су смањени, док су приноси обвезница средњег и дужег доспијећа благо повећани. Истовремено, приноси италијанских обвезница су повећани између 4 и 8 базних поена. Израженији раст приноса је забиљежен средином седмице највише под утицајем вијести о оштром расту потрошачких цијена у САД. Почетком седмице главни економиста ЕЦБ Lane је изјавио да би поштравање монетарне политике с циљем ублажавања тренутног раста инфлације у еврозони било контрапродуктивно, јер то не би довело до смањења тренутно високе стопе инфлације, али би утицало на успорења

економије и пад запослености током наредних неколико година, те на тај начин довело до успоравања средњорочних инфлаторних притисака. Lane је још једном потврдио очекивања ове институције везано за питање привременог карактера тренутно високе инфлације, те је додао да у ЕЦБ-у вјерују да ће слjedeће године доћи до ублажавања уских грла и до пада или стабилизације цијена енергената. Члан УВ ЕЦБ Holzmann је изјавио да би ЕЦБ могла већ наредне године у септембру или до краја те године да обустави куповине обвезница уколико се покаже да се инфлација вратила на одрживи циљани ниво ЕЦБ од 2%.

У прошлој седмици је објављен извјештај Европске комисије према којем се очекује се да ће инфлација у еврозони у 2023. години забиљежити оштар пад након што дође до стабилизације цијена енергената, као и стабилизације пометње која је настала у ланцима понуде, што тренутно утиче на раст цијена. Иако је повећала прогнозе инфлације за ову годину (2,4%) и за 2022. годину (2,2%), Европска комисија очекује да ће у 2023. години просјечна годишња стопа инфлације износити 1,4%, што је испод циљаног нивоа ЕЦБ. Очекује се да ће врхунац цијена енергената бити достигнут у долазећим мјесецима и да ће раст плата остати ограничен услед вишка капацитета на тржишту рада. У овом извјештају се, слично ставу ЕЦБ, наводи да се очекује да ће тренутно изражени високи цјеновни притисци и даље бити углавном транзиторни, док би се могло испоставити да инфлација буде већа у односу на њихова очекивања уколико проблеми на страни понуде дуже потрају и уколико раст плата преко нивоа продуктивности буде пренесен на потрошачке цијене. Везано за питање економског раста, ова институција очекује да ће БДП еврозоне у овој години забиљежити раст од 5%, а у наредној години раст од 4,3%, те 2,4% у 2023. години.

Савјет економских савјетника канцелара Њемачке је позвао ЕЦБ да објави стратегију за нормализацију своје ултраекспанзивне монетарне политике услед све већих инфлаторних ризика. Они очекују да ће инфлација у Њемачкој ове године у просјеку достићи ниво од 3,1% и 2,6% у 2022. години, те су упозорили да би трајни проблеми уских грла и растуће цијене нафте могли привремене факторе да претворе у трајније веће стопе инфлације. Министар финансија Грчке Staikouras је изјавио да Грчка намјерава да раније отплати остатак дуговања у износу од око 1,8 милијарди EUR који има према ММФ-у, као и износ од око 5,3 милијарди EUR по основу постојећих билатералних кредита које је примила од чланица еврозоне 2010. године у оквиру првог програма спасавања ове ЕУ чланице.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	НОВ	15,0	18,3
2.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	НОВ	20,0	31,7
3.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	СЕП	16,0	16,2
4.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	СЕП	-7,10	-6,78
5.	Биланс текућег рачуна – Њемачка (у милијардама EUR)	СЕП	17,0	19,6
6.	Биланс текућег рачуна – Француска (у милијардама EUR)	СЕП	-	-2,7
7.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)	СЕП	4,1%	5,2%
8.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	СЕП	-	3,3%
9.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	СЕП	-	6,6%
10.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	СЕП	4,0%	4,4%
11.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	СЕП	-	13,8%
12.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	СЕП		10,9%
13.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	ОКТ	4,6%	4,6%
14.	Стопа инфлације – Ирска	ОКТ	-	5,1%
15.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	ОКТ	5,5%	5,4%
16.	Стопа инфлације – Португал (финал.)	ОКТ	1,8%	1,8%

САД

Предсједник Феда из St. Louisa Bullard је у понедјељак изјавио да очекује да ће се каматне стопе два пута повећати у 2022. години након планираног завршетка смањења куповина обвезница средином године, те је додао да би то смањење могло да се убрза до краја првог квартала уколико буде било потребно. По његовим ријечима, коментари су били углавном занемарени све док Федов извјештај у вези с очекивањем потрошачке инфлације није показао да су једногодишња инфлаторна очекивања у октобру повећана за 0,4% на 5,7%, што представља нови максимум за истраживање током 8 година.

Предсједник Феда Powell је изјавио да Фед посматра широк спектар индикатора како би процијенио колико је економија близу постизања пуне запослености, након што је поновио предности фокусирања на раднике који су често занемарени. По његовим ријечима, Фед води рачуна о диспаритетима на тржишту рада, а не само о званичним подацима, додавши да је економија здравија и снажнија када је већи број људи способан да ради. **Стопа инфлације је у октобру повећана на 6,2% са претходних 5,4%, изнад очекивања (5,9%), што представља највећи ниво од 1990. године**, а подстакнута је наглим растом цијена електричне енергије, те растом цијена смјештаја, хране, половних аутомобила, камиона и нових возила. Из Министарства рада је саопштено да се стопа инфлације задржала на високом нивоу у октобру, јер су прекиди у ланцима снабдијевања трајали мјесецима. Раст стопе инфлације је утицао на апрецијацију USD, при чему је курс EURUSD забиљежио најнижи ниво од јула 2020. године.

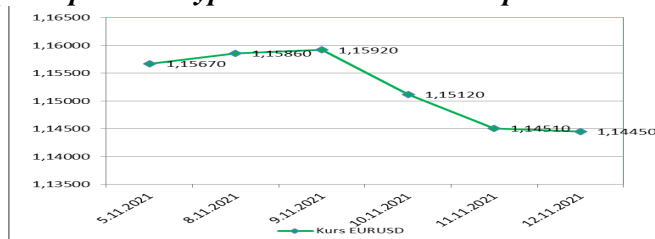
Министрица финансија САД Yellen је изјавила да је контрола над пандемијом Ковид19 кључна за обуздавање стопе инфлације и да има велики утицај и на економију и на инфлацију. Yellen је изјавила: „Уколико желимо да смањимо стопу инфлације, наставак у борби против пандемије је најважнија ствар коју можемо учинити.“ Додала је да очекује да ће се раст цијена робе, попут половних аутомобила и бензина, смањити до друге половине следеће године уколико се пандемија Ковид19 стави под контролу.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	NFIB повјерење малог бизниса ОКТ	99,5	98,2	99,1
2.	Индекс произвођачких цијена фин. потражње (Г/Г) ОКТ	8,6%	8,6%	8,6%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 5. нов	-	5,5%	-3,3%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 6. нов	260.000	267.000	271.000
5.	Континуирани захтјеви за помоћ 30. окт	2.050.000	2.160.000	2.101.000
6.	Стопа инфлације (Г/Г) ОКТ	5,9%	6,2%	5,4%
7.	Стопа темељне инфлације (Г/Г) ОКТ	4,3%	4,6%	4,0%
8.	Велепродајне залихе (М/М) F СЕП	1,1%	1,4%	1,2%
9.	Индекс расположења потрошача 7. нов	-	50,3	49,2
10.	Индекс расположења потрошача У. из Мичигена НОВ	72,5	66,8	71,7

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1567 на ниво од 1,1445.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице појачане су несугласице између Велике Британије и ЕУ везано за питање протокола у вези са Сјеверном Ирском. Предсједница Европске комисије Von der Leyen тврди да позиција ЕУ везано за питање Сјеверне Ирске има подршку и предсједника САД, док Брисел припрема "љествицу" контрамјера укључујући и суспензију трговинског споразума са Великом Британијом због пријетњи премијера Johnsona да ће напустити тренутне аранжмане о Брегзиту. Министар за Брегзит Frost је приликом обраћања у Дому лордова прошле седмице истакао да и даље вјерује да би преговори везано за питање Сјеверне Ирске, који се сада налазе у четвртој седмици, могли бити успјешни, те је позвао ЕУ да буде смирена. Крајем седмице Frost је истакао да ће Велика Британија и ЕУ у овој седмици одржати интензивне преговоре везано за питање имплементирања протокола са Сјеверном Ирском, те да ће фокус разговора бити усмјерен на царину и лијекове.

Министар финансија Велике Британије Sunak је предочио нове детаље о финансијској регулативи након Брегзита, те је том приликом обећао нову еру у којој ће званичници разматрати "раст и конкурентност" с обзиром на то да ће пратити све, од најстаријих банака до брзорастућих fintech компанија. Финансијски регулатори у Великој Британији би могли смањити супервизорска овлашћења у дијелу трговинских споразума са осталим земљама, попут САД, а према смјерницама предложеним за пост Брегзит регулаторни оквир.

Велика Британија је продала 900 милиона GBP обвезница везаних за инфлацију које доспијевају 10. августа 2031. године. Обвезнице су продате по приносу од -3,242%. Трагање за заштитом од инфлације је утицало да се реални приноси на десетогодишње обвезнице Велике Британије, које су везане за инфлацију, смање на рекордно ниске нивое. Национални институт за економска и социјална истраживања је објавио прогнозе у којима је навео да очекује да ће ВоЕ повећати референтну каматну стопу на 0,50% у другом кварталу 2022. године.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	RICS индекс цијена кућа ОКТ	65%	70%	69%
2.	БДП (Q/Q) Р III квартал	1,5%	1,3%	5,5%
3.	Приватна потрошња (Q/Q) Р III квартал	3,1%	2,0%	7,2%
4.	Индустријска производња (Г/Г) СЕП	3,1%	2,9%	4,0%
5.	Прерађивачка производња (Г/Г) СЕП	3,1%	2,8%	4,1%
6.	Трговински биланс (у млрд GBP) СЕП	-14,35	-14,74	-13,71

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, док је депрецирала у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио пад са нивоа од 0,85699 на ниво од 0,85307, док је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,3498 на ниво од 1,3414.

ЈАПАН

У објављеном записнику са посљедњег састанка ВоЈ је наведено да креатори монетарне политике ВоЈ сматрају да треба да се одржи ултраекспанзивна монетарна политика, јер инфлација расте умјерено, а раст плата је незнатан. Јапан је смањио економска очекивања, први пут за више од двије године, након што је коинцидирајући индекс наставио да се смањује у септембру, забиљеживши најнижи ниво у овој години. Један од креатора монетарне политике ВоЈ је изјавио да ће монетарна политика бити нормализована у Јапану када се постигне циљани ниво инфлације на стабилан начин, без обзира на развој политике у другим економијама.

Премијер Kishida је обећао да ће економију поставити на прави пут подстицањем инвестиција приватног сектора и расположивог прихода како би се постигао „добар циклус“ економског раста и расподеле богатства. Такође, Kishida је изјавио да ће домаћинствима која су претрпјела штету због пандемије Ковид19 понудити помоћ од 100.000 JPY.

Раст veleprodajних цијена у Јапану је у октобру достигао највећи ниво у посљедње четири деценије, након сличног раста фабричких цијена у Кини, јер су уска грла у снабдијевању и раст

цијена роба угрозили азијске корпоративне профите. Притисци због раста цијена, заједно са ослабљеним ЈРЈ, који доприноси расту цијене увозне робе, наноси штету трећој највећој светској економији, која покушава да изађе из периода са смањеним бројем купаца који је изазвала пандемија.

Часопис Nikkei је објавио да ће пакет економских подстицаја Јапана бити намијењен за фискалну потрошњу у вриједности од 40 билиона ЈРЈ (350 милијарди USD), а план нацрта потрошње коју је приказао Reuters садржи кораке којим би се ублажиле нанијете штете због раста цијена нафте. Премијер Kishida је обећао да ће 19. новембра саставити стимулативни пакет „вриједан неколико десетина билиона ЈРЈ“ како би подстакао економију која је успорена због Ковид19. Потрошња ће бити вјероватно финансирана неким новим задужењем, на тај начин повећавајући највећи јавни дуг у индустријском свијету, који је два пута већи од јапанске економије, јер Kishida даје већу предност опоравку од пандемије у односу на фискалну реформу.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

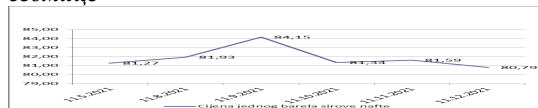
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс Р	СЕП	99,8	99,7
2.	Коинцидирајући индекс Р	СЕП	87,5	87,5
3.	Новчане зараде запослених (Г/Г)	СЕП	0,6%	0,2%
4.	Биланс текућег рачуна (у милијардама ЈРЈ)	СЕП	1.052,3	1.033,7
5.	Трговински биланс (у милијардана ЈРЈ)	СЕП	358,7	229,9
6.	Банкроти (Г/Г)	ОКТ	-	-15,86
7.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г)	ОКТ	4,0%	4,2%
8.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	ОКТ	3,7%	3,7%
9.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) Р	ОКТ	-	81,5%
10.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г)	ОКТ	7,0%	8,0%

ЈРЈ је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURЈРЈ забиљежио пад са нивоа од 131,19 на ниво од 130,33. ЈРЈ је депрецирао у односу на USD, те је курс USDЈРЈ забиљежио раст са нивоа 113,41 на ниво од 113,89.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 81,27 USD (70,26 EUR). Почетком седмице цијена нафте је наставила расти под утицајем позитивних сигнала о глобалном економском расту, што је дало подршку изгледима тражње за енергијом, док су САД и даље процјењивале опције за рјешавање проблема високих цијена енергената. Такође, раст нафте је био подстакнут уклањањем рестрикција САД за путовања, али и чињеницом да су сигнали постпандемијског опоравка појачали изгледе тражње за нафтом, док је понуда и даље остала сужена. Министар енергије Русије Nikolay Shulginov је изјавио да Русија очекује да ће производити око 560 милиона метричних тона нафте током 2023. и 2024. године. Ово је у складу са тренутним прогнозама за 2023. годину, али је више од производње из прошле године која је износила 507,4 милиона. Пад цијене нафте је забиљежен средином седмице, те је благо успорење цијене задржано до краја седмице. Средином седмице је објављен извјештај Владе САД у којем се предвиђа да ће у наредној години доћи до претјеране понуде нафте, што је ублажило очекивања да ће САД ослободити стратешке залихе нафте у борби са растом цијене. Такође, ОПЕС је објавио мјесечни извјештај у којем је картел снизио прогнозе глобалне тражње за нафтом у 2021. години за 160.000 барела дневно на укупних 5,65 милиона барела дневно. ОПЕС као примарни разлог смањења тражње наводи успорење раста тражње из Кине и Индије. Крајем седмице цијена нафте је наставила са постепеним смањењем под утицајем појачаних притисака и позива упућених предсједнику САД Bidenу да ослободи стратешке резерве нафте како би се обуздао раст цијене нафте и гаса и како би се спријечило да инфлација премаша најбрже нивое забиљежене у посљедњим декадама. Цијена нафте је забиљежила седмични пад од 0,59%. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 80,79 USD (70,59 EUR).

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.818,36 USD (1.572,02). Током протекле седмице цијена злата је имала тенденцију раста углавном под утицајем пада приноса у САД и јачања долара. Долар је ојачао једним дијелом због шпекулација око тога да ће Powell остати на челу Феда. Bloomberg је објавио вијест да је гувернер Феда Lael Brainard имала интервју за позицију предсједника Феда прошле седмице када је посјетила Бијелу кућу. У сваком случају, шансе да ће Powell остати на челу Феда износе око 70%. Снажнији раст цијене злата забиљежен је од сриједи, након што су објављени подаци за инфлацију у САД који су били виши од очекивања. Стопа инфлације у октобру је повећана на 6,2% годишње са 5,4%, изнад очекивања (5,9%), што представља највећи ниво од 1990. године, а подстакнута је наглим растом цијена електричне енергије, те растом цијена смјештаја, хране, половних аутомобила, камиона и нових возила. До краја седмице цијена злата је наставила да биљежи раст, те флукуира око највишег нивоа забиљеженог у посљедњих шест мјесеци. Највећи утицај на кретање цијене злата имају инфлаторна очекивања. Крајем седмице предсједник Феда из Минеаполиса Kashkari је изјавио да очекује виши ниво инфлације у наредних неколико мјесеци, али је упозорио да Фед не треба претјерано реаговати на раст инфлације јер је раст вјероватно привремен. Поједини аналитичари, попут аналитичара из Societe Generale, очекују да би цијена једне fine унце злата у првом кварталу 2022. године могла износити 1.950 USD по унци под утицајем „обновљеног обавезивања Феда да подржи економију уз истовремено прихватање раста инфлације“. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.864,90 USD (1.629,45 EUR). На седмичном нивоу цијена злата је повећана за 2,56%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

